

Millistes protsessides võiks tulevikeseiret kasutada?

Viimastel aastatel on üha enam rõhutatud, et riigid peaksid otsustes arvestama tulevikustsenaariumidega ja liikuma valitsemises proaktiivsema, ettevaatavama suuna poole. Tulevikeseire ei tohiks olla lihtsalt olemasolevatele struktuuridele täiendav kiht; tulevikumõtlemine peaks olema lõimitud riigi igapäevastesse funktsioonidesse, aidates arvestada tulevikuriskide, võimaluste ja määramatustega¹⁵. Selleks võib vaja olla muudatusi regulatiivses, strateegilises, eelarve- ja hankepoliitikas ning lisafunktsioone planeerimises ja muutuste juhtimises. Näiteks võib süsteemi juurutamine vajada muudatusi strateegilist planeerimist reguleerivates õigusaktides, et oleks tagatud kohustus tulevikeseire meetodeid kasutada pikema perioodi arengudokumente koostades ning neid ei koostataks ainult prognooside alusel.

Tulevikeseire roll (eesmärk)	Kirjeldus	Võimalikud meetodid
Riskivalmidus	Aitab tuvastada ja mõista trende, määramatust ja võimalikke häireid	Horisondiseire (trendid ja signaalid), stsenaariumide loomine, stsenaariumide läbimängimine
Strateegilise planeerimise ja otsustusprotsesside toetamine	Tagab, et poliitikakujundus ja otsustusprotsessid on teadlikud ja paindlikud, arvestades võimalikke tulevikutrende ja -stsenaariume	Stsenaariumipõhine otsustamine, visiooniloomine, poliitikate stressitest
Innovatsiooni ja eksperimenteerimise soodustamine	Julgustab avalikku sektorit katsetama uusi lahendusi ja ideid tulevikutrendide ja ebakindluse valguses	Poliitikaeksperimentid, tulevikutöötoad
Kohanemisvõime suurendamine	Suurendab riigiasutuste võimet kiiresti kohaneda muutuvate oludega	Tagasivaatav stsenaarium, stsenaariumide läbimängimise stressitestid
Järjepidevuse tagamine valitsemistsüklite vahel	Aitab hoida fookuses pikaajalisi teemasid ja teha pikaajalise mõjuga otsuseid hoolimata valitsemistsüklite vahetumisest	Pikaajaline visioon, vahearuanded
Inimkeskne poliitikakujundus	Kaasava tulevikeseire abil saab kaasata huvirühmi, et saada aru nende eelistatud tulevikust ning kaasata neid praegu paremate otsuste tegemisse	Kodanike kaasamise töötoad, küsitlused, stsenaariumide koosloomelised töötoad

¹⁵ Loe lisaks: [OPSI Soome strategic foresight juhtum](#)

Uuendatud 21.08.2025